

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MERSİN SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	42

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3:2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	7
Tablo 7: MESKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler.....	7
Tablo 8: Örnek; İndirimli Tarifeden Faydalanan Yerlerin Niteliği ve Su Tüketim Mikarları .	15
Tablo 9: Belli Bir Süreyi İçeren Doğrudan Temin Alımlarına İlişkin Tablo.....	29

KISALTMALAR

A.Ş.: Anonim Şirketi

AYKOME: Altyapı Koordinasyon Merkezi

İSKİ: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi

MESKİ: Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Köy ve Beldeden Mahalleye Dönüşen Yerlerde Bulunan Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseseler İle Büyük Ölçekli İşletmelerden Alınan Su ve Atık Su Bedellerinin Hatalı Belirlenmesi
2. Şirket Personelinin Haksız Yere İşten Çıkarılması Sebebiyle, İdarenin, Mahkeme Kararlarına İstinaden Çeşitli Ödemelere Katlanması
3. 6360 Sayılı Kanunla Köyden Mahalleye Dönüşen Yerlerde Bulunan Bütün Abone Grupları İçin En Düşük Su Tarifesinin %25 Şeklinde Uygulanması
4. Abonelik İşlemleri İle İlgili Belgeler İle Abonelik Sözleşmesinin Kurum Mevzuatında Düzenlenmemesi
5. Altyapı İşlerine İlişkin Kazı İzin Harcı Bedellerinin Kurum Tarafından Ödenmesi
6. Bahçe Sera İle Hayvancılık Besihane Abonelerinin Mesken Tarifesi Üzerinden Ücretlendirilmesi
7. Belirli Süreyi Gerektiren Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme Yapılmaması
8. Biyolojik Paket Atık Su Arıtma Tesisi Yapım İşinin Mal Alımı Olarak İhale Edilmesi
9. İdareye Ait Olan ve İşgal Altında Bulunan Taşınmazlar İçin Tahliye İşlemlerinin Başlatılmaması ve Bazı Taşınmazların Akıbetinin Bilinmemesi
10. Kaynak Suları Kullanım Hakkının İhale Yapılmaksızın Tahsis Etme Suretiyle Kiraya Verilmesi
11. Mahkeme Kararında Hükmedilen Tutarların Tamamının İdarece Ödenmesine Karşın Diğer Davalıya Rücu Edilmemesi
12. Yapı Ruhsat Tarihi Dolan veya Yapıda Oturuma Başlayan İnşaat/Şantiye Aboneleri Kurum Tarafından Aynı Tarife Üzerinden Faturalandırılmaya Devam Edilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MESKİ), Bakanlar Kurulunun 04.05.1995 tarih ve 95/6750 sayılı kararı ile kurulmuştur. MESKİ Genel Müdürlüğü, Mersin Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 1995 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Mersin Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler MESKİ Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre MESKİ de bağlı idare olarak Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.”* hükmü gereğince MESKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dâhilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

“İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.”

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; “Genel Kurul”, “Yönetim Kurulu”, “Denetçiler” ve “Genel Müdürlük” olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre MERSİN Büyükşehir Belediye Meclisi, “MESKİ Genel Kurulu” olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca genel kurul, Mersin büyükşehir belediye başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir belediye başkanı, Yönetim

Kurulunun başkanıdır. Belediye başkanının bulunmaması halinde, Genel müdür, Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi büyükşehir belediye başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri, genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli, genel müdür tarafından atanmaktadır.

MESKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

MESKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

MESKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda gösterildiği gibi ihdas edilmiş norm kadro sayısı 1.329, dolu kadro sayısı 624 olup, 696 sayılı KHK uyarınca istihdam edilen personel sayısı ise 997'dir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	804	249
Sözleşmeli Personel	124	72
Kadrolu İşçi	387	290
Geçici İşçi	13	13
Toplam	1.328	624
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	997

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre MESKİ'de bağlı idare olarak MERSİN Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

MESKİ'nin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Bütçe Toplamı (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	0,00	111.526.720,59	0,00	111.526.720,59	15.848.182,53	127.374.903,12	126.875.922,10	498.981,02	0,00
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	20.396.825,92	0,00	20.396.825,92	1.124.665,45	21.521.491,37	20.724.360,04	797.131,33	0,00
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	583.814.570,10	825.160.000	1.408.974.570,10	78.103.943,54	1.487.078.513,64	1.279.934.820,48	207.143.693,16	0,00
4	Faiz Giderleri	0,00	27.000.000,00	5.000.000	32.000.000,00	50.328.576,89	82.328.576,89	82.328.576,89	0,00	0,00
5	Cari Transferler	0,00	4.530.000,00	0,00	4.530.000,00	0,00	4.530.000,00	2.500.905,67	2.029.094,33	0,00
6	Sermaye Giderleri	0,00	697.742.704,39	312.150.000	1.009.892.704,39	-73.635.047,83	936.257.656,56	847.004.256,42	89.253.400,14	0,00
7	Sermaye Transferleri	0,00	200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	200.000,00	0,00
8	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	73.508.225,00	0,00	73.508.225,00	-71.770.320,58	1.737.904,42	0,00	1.737.904,42	0,00
Toplam		0,00	1.518.719.046,00	1.142.310.000	2.661.029.046,00	0,00	2.661.029.046,00	2.359.368.841,60	301.660.204,40	0,00

MESKİ'nin 2022 mali yılı bütçesi ile 1.518.719.046,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde genel kurul kararıyla 1.142.310.000,00 TL ek ödenek tahsis edilmiştir.

2022 yılı ödenek toplamı 2.661.029.046,00 TL olmuştur. Yıl içinde 2.359.368.841,60 TL bütçe gideri yapılmış, 301.660.204,40 TL ödenek iptal edilmiş ve 2023 yılına ödenek devredilmemiştir.

MESKİ'nin 2022 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 1.518.719.046,00 TL ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise 1.418.071.046,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 100.648.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denklığı sağlanmıştır.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Ödenek (TL)	Bütçe Toplamı (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.009.900.046	996.609.106	2.006.509.152	1.145.945.704	11.318.607	1.134.627.097	56,55
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	85.000.000	0,00	85.000.000	4.546.893	0,00	4.546.893	5,35
05- Diğer Gelirler	322.671.000	124.250.000	446.921.000	435.398.296	184.182	435.214.114	97,38
06- Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08- Alacaklardan Tahsilat	500.000	0,00	500.000	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.418.071.046	1.120.859.106	2.538.930.152	1.585.890.893	11.502.789	1.574.388.104	62,01

MESKİ'nin başlangıç gelir bütçesi 1.418.071.046,00 TL iken, çeşitli kalemler için toplamda, 1.120.859.106,00 TL gelir bütçesine ek ödenek yapılmıştır.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Toplam Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (TL)	Gerçekleşme (%)
01- Personel Giderleri	127.374.903,12	126.875.922,10	99,61
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	21.521.491,37	20.724.360,04	96,30
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.487.078.513,64	1.279.934.820,48	86,07
04- Faiz Gideri	82.328.576,89	82.328.576,89	100,00
05- Cari Transferler	4.530.000,00	2.500.905,67	55,21
06- Sermaye Giderleri	936.257.656,56	847.004.256,42	90,47

07- Sermaye Transferleri	200.000,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	1.737.904,42	0,00	0,00
Toplam	2.661.029.046,00	2.359.368.841,60	88,66

2022 yılında bütçe giderleri (%88,66) seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe giderlerinde yılı bütçesinde öngörülen tutar (%11,34) oranında azalmıştır. Personel Giderleri, Mal ve Hizmet Alım Giderleri, Cari Transferler ve Sermaye Giderleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Faiz Giderleri ise beklenen tutarda, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri ise tahmin edilene yakın bir tutarda gerçekleşmiştir.

MESKİ'nin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	537.132.020,05	597.964.585,62	1.145.945.704,08	11,33	91,64
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	0,00	2.501.877,56	4.546.892,52	-	81,74
Diğer Gelirler	179.856.045,76	296.923.725,84	435.398.295,72	65,09	46,64
Alacaklardan Tahsilat	165.711,68	101.603,42	0,00	38,69	-
Toplam	717.153.777,49	897.491.792,44	1.585.890.892,32	25,15	76,70
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	7.036.634,39	5.781.853,13	11.502.788,95	17,83	98,95
Net Toplam	710.117.143,10	891.709.939,31	1.574.388.103,37	25,57	76,56

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 682.678.164,06 TL'lik (%76,56) artış göstermiştir. Bu çerçevede; Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin tahakkuk-tahsilat oranının yüksek olması (%81,74) ve Diğer Gelirlerde 138.474.569,88 TL (%46,64) tutarındaki artış, toplam gerçekleşme üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	91.719.878,78	89.492.392,49	126.875.922,10	2,43	41,77
SGK Devlet Prim Giderleri	15.336.817,44	16.041.534,48	20.724.360,04	4,59	29,19
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	358.888.306,88	465.612.527,83	1.279.934.820,48	29,74	174,89
Faiz Giderleri	31.089.826,15	41.339.501,72	82.328.576,89	32,97	99,15
Cari Transferler	3.935.778,44	3.731.621,47	2.500.905,67	5,19	32,98
Sermaye Giderleri	205.278.613,72	406.824.017,13	847.004.256,42	98,18	108,20
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	706.249.221,41	1.023.041.595,12	2.359.368.841,60	44,86	130,62

MESKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 1.336.327.246,48 TL (%131) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında Personel Giderlerinin 37.383.529,61 TL (%42) ve Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderlerinin 4.682.825,56 TL (%29) arttığı görülmektedir. Mal ve hizmet alım giderlerinde 814.322.292,65 TL'lik (%175) bir artış olmuştur. Enerji ve personel maliyet artışları bütçe kaleminin bir önceki yıla göre ciddi bir şekilde artmasına sebebiyet vermiştir. Sermaye giderleri 440.180.239,29 TL (%108) artmıştır. Hammadde, enerji ve personel maliyetlerindeki artışlar stratejik plandaki yatırım harcamalarının bedellerine yansımıştır. Faiz artışı, döviz bazlı kredi faizlerinden kaynaklanmış olup, kurlarda yaşanan artışlar neticesinde gerçekleşmiştir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; Bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın MESKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 1.647.960.531,68 TL, Faaliyet Geliri 1.662.447.129,50 TL olup, Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 14.486.597,82 TL olarak gerçekleşmiştir.

MESKİ'nin dolaylı olarak hissedarı olduğu şirket bulunmayıp, doğrudan hissedarı olduğu şirketler ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: MESKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	MESKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	MESKİ PERSONEL A.Ş.	3.750.000,00	3.750.000,00	100,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

MESKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine

uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge

ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. Personelin işe alınması, yer değiştirilmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası ile hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik Plan ve Performans Programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare, iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler ayrılığı ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurularak ön mali kontrol yönergesi yayımlanmıştır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare Faaliyet Raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup, tahsis edilmiş 3 iç denetçi kadrosundan 2'si doludur. İç denetim biriminin, iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları yapılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Köy ve Beldeden Mahalleye Dönüşen Yerlerde Bulunan Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseseler İle Büyük Ölçekli İşletmelerden Alınan Su ve Atık Su Bedellerinin Hatalı Belirlenmesi

Köy ve belde tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüşen yerlerde bulunan ve idarenin şebeke suyu hizmetlerinden yararlanan ile şebeke suyu hizmetlerinden yararlanmayıp ancak idarenin kanalizasyon şebekesinden yararlanan birinci sınıf gayrisihhi müesseseler ile büyük ölçekli işletme ve üretim tesislerinin bu hizmetler için ödediği su ve atık su bedellerinin hatalı belirlendiği görülmüştür.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Büyükşehir belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi" başlıklı 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında Mersin Büyükşehir Belediyesi sınırlarının il mülki sınırı olduğu, üçüncü fıkrasında ise, ikinci fıkrada sayılan illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırıldığı, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katıldığı hüküm altına alınmıştır.

Adı geçen Kanun'un geçici 1'inci maddesinin on beşinci fıkrasında;

"Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmaz ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi ile beşinci bendi, 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendi hükümleri 31/12/2025 (bu tarih dâhil) tarihine kadar uygulanmaya devam edilir. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin % 25 'ini geçmeyecek şekilde belirlenir."

Aynı maddenin 28'inci fıkrasında;

*"Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılarak tek mahalleye dönüştürülen beldelerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin %50'sini geçmeyecek şekilde belirlenir."*Hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlük tarihinden önce köy ve belde belediyesi tüzel kişiliklerini haiz yerlerde ikamet eden kişilerin, söz konusu Kanun'la gelen köy ve beldeden dönüşerek diğer büyükşehir mahalleleri gibi mahalle olma sürecine adaptelerinin sağlanması adına, yine aynı Kanun'la bu yerlerde ikamet edenlere sınırlı bir zaman dilimi için bir takım istisna, muafiyet ve indirimler getirilmiştir. Buna göre köy ve beldeden mahalleye dönen yerlerde ikamet edip geçimini rutin köy işlerinden sağlayan vatandaşların su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenen su tarifelerinin abone türüne göre köyler için yüzde 25'ini, beldeler için ise yüzde 50'sini geçemeyeceği belirtilmiştir. Yani bu yerlerde ikamet

edenlerle yine bunların köy ve belde hayatının idamesi için gerekli olan bakkal, fırın, kahvehane, kasap ve berber gibi işletmelerin köy ve belde statüsünden mahalle statüsüne adapte olmalarına yardımcı olmak hem de daha önce bu doğadan temin edilip bedeli ödenmeyen suyun bedelinin alınması ancak belli bir süre daha ucuz bir bedelin alınması amaçlanmıştır

Bu yerlerde bulunan birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler, entegre üretim tesisleri, büyük ölçekli işletmeler, yine büyük ölçekli çiftlikler ve benzeri yerlerin aynı indirimden yararlanması söz konusu değildir. Nitekim 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1'inci maddesinin on dördüncü fıkrasında; *"Bu Kanunla mahalleye dönüşen köylerde, bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla, ... entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapılarıdaki işletmeler ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, pansiyon, tanıtım ve teşhir büfeleri, yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatifler işletme ruhsatı almış sayılır."* hükmü yer almaktadır. Bu fıkra hükmüne göre bu yerlerde oturanların ihtiyacı karşılayacak olanlara kolaylık sağlanmış olup sadece yukarıda yer verilen işletmeler ruhsatlı sayılmıştır. Bunların dışında entegre üretim tesisleri, entegre tesis niteliğinde olan tarım ve hayvancılık amaçlı işletmeler, sadece bu yerlerde yaşayanların değil de tüm vatandaşlara hitap eden büyük ölçekli işletmeler ve birinci sınıf gayri sıhhi nitelikli işletmelere her hangi bir imtiyaz ya da kolaylık tanınmamıştır.

Anlaşılaacağı üzere kanun koyucunun geçici maddenin on beş ve yirmi sekizinci fıkralarındaki amacının köy ve beldede oturanlar ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, pansiyon, tanıtım ve teşhir büfeleri, yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen küçük ölçekli işletmelerin indirimli sudan faydalanmasını sağlamaktır.

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği ile 2022 Yılı Ücret Tarifesinin incelenmesi sonucunda 6360 sayılı Kanun'la köy ve belde statüsünden mahalle statüsüne dönen yerlerde bulunan ve günlük ortalama su tüketimleri çok fazla olan birinci sınıf gayrisihhi müesseseler, büyük ölçekli işletme ve üretim tesisleri ile köy ve beldede oturanların ihtiyaçlarını karşılama amacıyla kurulmamış entegre tesislerin, 6360 sayılı Kanun'la düzenlenen köy ve beldede oturanlar ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, pansiyon, tanıtım ve teşhir büfeleri, yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen küçük ölçekli işletmelere tanınan en düşük tarifenin yüzde 25'ini geçemeyeceği hükmünden faydalandırılarak bu yerlerin

su tarifelerinin hatalı belirlendiği tespit edilmiştir. Örnek teşkil etmesi adına, su tarifeleri hatalı belirlenen bazı yerler ve günlük ortalama su tüketimleri aşağıdaki tabloda detaylı şekilde gösterilmiştir.

Tablo 8: Örnek; İndirimli Tarifeden Faydalanan Yerlerin Niteliği ve Su Tüketim Mikarları

Mahalle (Köy/Belde) İsmi	İşletmenin Faaliyet Alanı	Son Dönem Aylık Su Tüketimi	2022 Yılı Ücret Tarifesine Göre Tarifelendirildiği Ücret (m ³ başına)*		2022 Yılı Ücret Tarifesine Tarifendirilmesi Gereken Ücret (İşyeri Tarifesi)	
			0-15 m ³	2,36 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Çokak Mh./Köy	Tavuk Eti Üretimi	744 m ³	16-30 m ³	3,55 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	5,33 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	8,00 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	2,36 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Topaklı Mh./ Köy	Tavuk Eti Üretimi	561 m ³	16-30 m ³	3,55 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	5,33 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	8,00 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	2,36 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Topaklı Mh./ Köy	Tavuk Eti Üretimi	517 m ³	16-30 m ³	3,55 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	5,33 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	8,00 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	2,36 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Öğretmen Mh./Merkez**	Cıvıv Büyütme	481 m ³	16-30 m ³	33,38 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	41,59 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	51,80 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	22,22 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Ardıçlı Mh./Köy	Tavuk Eti Üretimi	81 m ³	16-30 m ³	3,55 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	5,33 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	8,00 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	2,36 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Şahin Mh./Belde	Treyler ve Araç Üstü Yapı İmalatları Tesisi (Birinci Sınıf)	510 m ³	16-30 m ³	7,12 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	10,67 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	16,00 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	4,72 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Yenice Mh./ Belde	Toz Alçı ve Alçı Plaka Üretim Tesisi (Birinci Sınıf)	150 m ³	16-30 m ³	7,12 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	10,67 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	16,00 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	4,72 TL	0-15 m ³	22,22 TL
Yukarıköşellerli Mh./Köy	Zeytinyağı Üretim Tesisi (Birinci Sınıf)	90 m ³	16-30 m ³	3,55 TL	16-30 m ³	33,38 TL
			31-75 m ³	5,33 TL	31-75 m ³	41,59 TL
			76 m ³	8,00 TL	76 m ³	51,80 TL
			0-15 m ³	2,36 TL	0-15 m ³	22,22 TL

* 2022 Yılı Ücret Tarifesinin Aralık ayı fiyatları tabloya alınmıştır.

** Bu sütunda yer alan işyeri Tarsus ilçe merkezinde bulunmaktadır. Dolayısıyla bu işyerine doğru tarife olan işyeri tarifesi uygulanmaktadır. Bu işyerinin son dönem su tüketimi 481 m³, kademe aralıkları da dikkate alındığında bu işyerinin su faturasında su tüketim ve atık su bedeli 23.736,35 TL olarak yer almaktadır. Tabloda yer verilen Topaklı Mh./Köyünde bulunan bir işyerinin son dönem su tüketiminin 481 m³ olduğunu varsayalım. Mevcut uygulamada bu tüketimle söz konusu işyerinin su faturasında su tüketim ve atık su bedeli 3.576,50 TL olarak yer alacaktır.

Yukarıda yer verilen tablo ve yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere aynı işkolunda bulunan işletmelere 6360 sayılı Kanun'dan önce köy ya da belde sınırları içerisinde yer alıp almamalarına göre farklı tarifeler uygulanmaktadır. Bu durumun Anayasa'nın eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı gibi mevcut işletmeler arasında haksız rekabeti de beraberinde getirecektir.

Kamu idaresi cevabında, 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile köy ve belde statüsünden mahalle statüsüne dönen yerlerde bulunan ve köy ve beldede oturanlar ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, pansiyon, tanıtım ve teşhir büfeleri gibi yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen küçük ölçekli işletmeler dışında kalan tüm işyerlerine indirimsiz işyeri tarifesinin uygulanması için Ücret Tarifesinde gerekli düzenlemeleri içeren hazırlıklar tamamlandığını, İdarenin 2023 Mali yılı Kasım ayı olağan Genel Kuruluna sunulacağını, Genel Kurul onayı sonrasında Sayıştay görüşü de alınarak revize edilmiş mevzuat hükümleri yürürlüğe konulacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği ile 2022 Yılı Ücret Tarifesinin incelenmesi sonucunda 6360 sayılı Kanun'la köy ve belde statüsünden mahalle statüsüne dönen yerlerde bulunan ve köy ve beldede oturanlar ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, pansiyon, tanıtım ve teşhir büfeleri, yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen küçük ölçekli işletmeler dışında kalan tüm işyerlerine aynı tarifelerin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 2: Şirket Personelinin Haksız Yere İşten Çıkarılması Sebebiyle, İdarenin, Mahkeme Kararlarına İstinaden Çeşitli Ödemelere Katlanması

Kamu İdaresine ait Meski Personel A.Ş.’den temin edilen “696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye” tabi şirket personelinin, herhangi bir belge, delil ve somut gerekçe olmaksızın iş akitlerinin feshedilmesi sonucunda mahkeme kararlarına istinaden, İdarenin, İş Kanunu uyarınca tazminat ödemek zorunda kaldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu’nun “Feshin geçerli sebebe dayandırılması” başlıklı 18’inci maddesinin birinci fıkrasında, otuz veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde en az altı aylık kıdemi olan işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesini fesheden işveren, işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından ya da işletmenin, işyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan geçerli bir sebebe dayanmak zorunda olacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun’un “İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı” başlıklı 25’inci maddesinde ise işverenin haklı bir şekilde iş akdini feshedebileceği sebepler tek sayılmıştır. Kanun’un 18 ve 25’inci maddelerine göre işverenin iş akdini haklı sebeplere dayanarak feshedebileceği ancak bu haklı sebeplerin ispat yükümlülüğünün yine işverende olduğu anlaşılmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları ifade edilmektedir.

İdare tarafından çeşitli tarih ve sayılarda MESKİ Personel A.Ş.'ye tek tip olarak yazdığı yazılarda bazı işçilerin; kendilerine verilen görevleri yerine getirmekte isteksiz oldukları, iş görme edimlerini yerine getirmekte yetersizlik gösterdikleri, işe yoğunlaşmalarının bulunmadığı, iş analizi süreçlerinde bu şahısların bilgi, beceri, mesleki yetenek ve uygunlukları göz önüne alındığında süreklilik gösterir şekilde iş sözleşmesinden kaynaklanan yükümlülüklerini verimli şekilde yerine getirmediikleri, düşük performans gösterdikleri ve benzeri gerekçelerle iş akitlerinin feshinin istendiği görülmüştür. MESKİ Genel Müdürlüğünün yazısına istinaden şirket tarafından bu işçilerin tamamının iş akitlerinin sonlandırıldığı anlaşılmıştır.

İş akdi feshedilen işçiler tarafından MESKİ Genel Müdürlüğü ve MESKİ Personel A.Ş. aleyhine T.C. Mersin 7. İş Mahkemesinde Tespit (İşe İade İstemli) davalarının açıldığı anlaşılmıştır. Açılan davaların sonucunda işçiler lehine hüküm tesis edildiği ve MESKİ Genel Müdürlüğüne çeşitli ücret, tazminat ve mahkeme masraflarına katlanma yükümlülüğü getirildiği görülmüştür. Açılan davalardan birinde görülen 2020/64 esas numaralı ve 2020/262 karar numaralı gerekçeli mahkeme kararının ilgili bölümü örnek teşkil etmesi adına aşağıda aynen yer verilmiştir;

"Mahkememizde görülmekte bulunan Tespit (İşe İade İstemli davasının yapılan açık yargılamasının sonucunda,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ

...

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ NETİCESİNDE:

Davacının, davalı Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün işini ihale etmiş olduğu alt işveren MESKİ Personel A.Ş. işçisi olarak çalıştığı, davalı işyerinde 30'dan fazla işçinin çalıştığı, davacının işyerindeki kıdeminin 6 aydan fazla olduğu, davacının işyerinin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ya da yardımcısı konumunda olmadığı, davanın iş akdinin feshinden sonra yasal süre içerisinde açıldığı, dava şartı olan zorunlu arabuluculuk

işleminin usulüne uygun şekilde tamamlandığı, işe iade davasının tüm yasal şartlarının gerçekleştiği, somut olayda davacının performanstaki yetersizlik iddiası yönünden davalı işveren tarafından objektif performans değerlendirme kriterlerinin önceden belirlenip davacıya tebliğ edildiğine dair bir veri bulunmadığı, performans değerlendirilmesinde objektif olabilmek ve geçerli nedeni kabul edebilmek için, performans değerlendirme kriterlerinin önceden saptanmadığı, işin gerektirdiği bilgi, beceri, deneyim gibi yetkinlikler, işyerine uygun davranışlar ve çalışandan gerçekleştirmesi beklenen iş ve kişisel gelişim hedeflerinde bu kriterler esas alınmadığı, çalışanın niteliği, davranışları ve sonuçta ulaştığı hedef belirlenmediği, çalışanın görev tanımına, verimine işverenin kurumsal ilkelerin, uyulması gereken işyeri kurallarına uygun olarak objektif ve somut olarak ortaya konmadığı ve buna yönelik performans değerlendirme formları hazırlanmadığı, performans değerlendirme sistemi geliştirilmediği ve uygulanmadığı, davacının performansının değerlendirilmesinde bu hususların dikkate alınmadığından feshin geçersiz olduğu, davacının davasının sübut bulduğu anlaşılma ile haklı davanın kabulüne karar vermek gerekmiş, davacının işe başlatmama tazminatı ile boştaki geçen süre ücreti bilirkişi marifetiyle hesaplattırılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

1- Davacının davasının kabulüne,

a) Feshin geçersizliğine, davacının davalı Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel Anonim şirketi işyerinde işe iadesine,

b) Davacının yasal sürede işe başvurmasına rağmen işverenin süresi içerisinde işe başlatmaması halinde işçinin kıdemi ve fesih sebebi göz önünde bulundurularak taktiren 4 aylık ücret tutarındaki brüt 11.067,60 TL tazminatının davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp, davacıya verilmesi gerektiğinin tespitine,

c) Davacının süresi içerisinde işverene başvurması halinde, Mahkeme kararının kesinleşmesine kadar çalıştırılmadığı süre içerisinde en çok 4 aya kadar doğmuş bulunan brüt 12.815,96 TL ücret ve diğer haklarının davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp, davacıya ödenmesi gerektiğinin tespitine,

2- Alınması gereken harç peşin alındığından başkaca harç alınmasına yer olmadığına,

...

Dair ,taraf vekillerinin yüzüne karşı, kararın tebliğ tarihinden itibaren iki haftalık süre

içerisinde Adana Bölge Adliye Mahkemesi ilgili Hukuk Dairesine İstinaf yolu açık olmak üzere ...”

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün, ilk derece mahkemesinin kararına karşı istinaf başvurusunda bulunduğu; 2020/3924 dosya numaralı, 2021/2284 karar numaralı Adana Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin gerekçeli kararına bakıldığında;

“ ...

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

...

İşçinin performans ve verimlilik sonuçlarının geçerli bir sebebe dayanak olabilmek için objektif ölçütlerinin belirlenmesi zorunludur. Performans ve verimlilik standartları işyerine özgü olmalıdır. Objektif ölçütü o işyerinde aynı işi yapanların aynı kurallara bağlı olması şeklinde uygulanmalıdır. Performans ve verimlilik standartları gerçekçi ve makul olmalıdır. Performans ve verimlilik sonuçlarına dayalı geçerli bir sebebin varlığı için süreklilik gösteren düşük veya düşme eğilimli sonuçlar olmalıdır.

...

Davacı işçinin iş sözleşmesi performans düşüklü nedeniyle feshedilmiş ise de, davalı tarafça performans değerlendirme sisteminin ve kriterlerinin sunulmadığı, performans değerlendirilmesinden sonra hedef belirlenip belirlenmediği, bu hedeflerin objektif ve uygulanabilir olup olmadığı, davacıya tebliğ edilip edilmediği hususunda belge sunulmadığı, emsal işçilere göre performans düşüklüğü bulunup bulunmadığı izleme sürecine alınıp alınmadığı, ... davalı taraf davacı tarafın performans düşüklüğü gösterdiğini, bu düşüklüğün süreklilik arz ettiğini, davacının performansının geliştirmesi yönünde davacıya eğitim verildiğini ve davacını performansını artırmak için bir çaba harcamadığını yeterli ve inandırıcı delillerle ispatlayamamıştır. Mahkemece feshin geçersizliğinin tespiti ile işe iadeye karar verilmesi isabetlidir.

...

Dair, dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda kesin olarak oybirliği ile 23.12.2021 tarihinde karar verildi.”

Gerekçesiyle, ilk derece mahkemesinin kararını isabetli bularak davacıların istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine karar vermiştir.

Mahkeme kararları incelendiğinde; Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından objektif performans değerlendirme kriterlerinin önceden belirlenip davacıya tebliğ edildiğine dair bir veri bulunmadığı, performans değerlendirilmesinde objektif olabilmek ve geçerli nedeni kabul edebilmek için, performans değerlendirme kriterlerinin önceden saptanmadığı gerekçeleriyle kamu idaresinin işten çıkarmalar dolayısıyla haksız olduğu ve ilk derece mahkemesi tarafından işe iadelerine karar verildiği, davacı işçinin yasal sürede işe başvurmasına rağmen işverenin süresi içerisinde işe başlatmaması halinde işçinin kıdemi ve fesih sebebi göz önünde bulundurularak taktiren 4 aylık ücret tutarındaki işe başlatmama tazminatının ödenmesinin ve ayrıca davacı işçinin süresi içerisinde işverene başvurması halinde, Mahkeme kararının kesinleşmesine kadar çalıştırılmadığı süre içerisinde en çok 4 aya kadar doğmuş bulunan boşta geçen işte süre ücretinin de ödenmesine hükmedilmiştir.

Yukarıda örnek teşkil etmesi adına yer verilen mahkeme kararlarının benzeri niteliğinde olan mahkeme kararları çerçevesinde ödemeleri 2022 yılında yapılan, toplam 152 kişiye ilişkin mahkeme masrafları hariç, işe başlatmama tazminatı ile boşta geçen süre ücretleri olan toplam 4.686.731,08 TL ödemeye İdarece katlanıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, “...iş akitlerinin feshinin yargı merciine intikali sonrasında iş akitlerinin feshine dayanak olacak rapor, tutanak ve yazışmalara rağmen mahkeme “objektif performans değerlendirme kriterlerinin önceden belirlenip davacıya tebliğ edilmemesi” gerekçesiyle aleyhte kararlar vermiştir...” ifadelerine yer vermiş olup, İdare söz konusu işlemlerini; somut olay, tespit ve durum ile bu hususu tescil edici mahiyette tutanak, rapor ve yazışmalar yapmak suretiyle mer’i mevzuat ve disiplin hükümlerine dayanarak gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresinin hem kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasında hem de idarede çalışan işçilerin mağduriyetinin önüne geçilmesi anlamında, işçinin performans sonuçlarının geçerli bir sebebe dayanak olabilmesi için objektif ölçütlerin belirlenmesi, performans standartlarının işyerine özgü olması, objektif ölçütün aynı işi yapanlarla aynı kurala bağlı olması, performans ve verimlilik standartları gerçekçi ve makul olması gibi somut ve objektif kriterlerin belirlenmesi gerekmektedir. Böylece hem kamu idaresinde çalışanların motivasyonunun artmasına zemin hazırlanmış olacak hem de işten çıkarmalarının zorunlu olduğu durumlarda bazı tazminat ve ücret ödeme yükümlüğünün önüne geçmek adına da mevzuatın öngördüğü sorumluluk yerine getirilmiş olacaktır.

BULGU 3: 6360 Sayılı Kanunla Köyden Mahalleye Dönüşen Yerlerde Bulunan Bütün Abone Grupları İçin En Düşük Su Tarifesinin %25 Şeklinde Uygulanması

Mersin Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde 6360 sayılı Kanun’la köyden mahalleye dönüşen yerlerde su tarifesinin abone grubu dikkate alınmadan en düşük tarifenin %25’i olarak uygulandığı görülmüştür.

“On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 1’inci maddesinin 2’nci fıkrasında;

“Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlarıdır.” hükmü,

Geçici 1’inci maddenin 15’inci fıkrasında;

“Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, bu fikranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmaz ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi ile beşinci bendi, 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendi hükümleri 31/12/2025 (bu tarih dâhil) tarihine kadar uygulanmaya devam edilir. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin % 25’ini geçmeyecek şekilde belirlenir” hükmü,

28’inci fıkrasının 2’nci bendinde;

“Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılarak tek mahalleye dönüştürülen beldelerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin %50’sini geçmeyecek şekilde belirlenir” hükmü,

MESKİ 2022 Yılı Su Tarifesi’nin açıklama bölümünde;

“6360 sayılı Kanun ile sınırlarımıza dâhil edilen ve tüzel kişiliğini kaybetmiş köylerdeki su ücreti; 6/12/2012 tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe giren 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici 1 inci maddesine

göre “tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, içme ve kullanma suları için alınacak ücret altı yıl süreyle en düşük tarifenin % 25’ini geçmeyecek şekilde belirlenir.” hükmü,

Yine aynı bölümde;

“6745 Sayılı Kanununun 73. maddesine göre 07.09.2016 tarihinden itibaren: “Tüzel kişiliği kaldırılarak tek mahalleye dönüştürülen beldelerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret beş yıl süreyle en düşük tarifenin %50’sini geçmeyecek şekilde belirlenir” hükmüne istinaden tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen beldelerde içme ve kullanma suları için alınacak su ücreti; bağlı bulunduğu ilçe tarifesinin abone türüne göre su ücreti tarifesinin %50’si esas alınarak uygulanır.

07/09/2016 tarih ve 29824 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı “Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 73’üncü maddesinde 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 1’inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılarak tek mahalleye dönüştürülen beldelerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret beş yıl süreyle en düşük tarifenin %50’sini geçmeyecek şekilde belirlenir.”” hükümleri yer almaktadır.

6360 Sayılı Kanun’la Mersin ili belediye sınırları il mülki idare sınırlarına çıkarılmış dolayısıyla MESKİ’nin hizmet alanı yeni belde ve köyleri kapsayacak şekilde genişlemiştir.

MESKİ 2022 yılı ücret tarifesi açıklama kısmında, beldeden mahalleye dönüşen yerlerde su tarifesinin abone grubuna göre %50’si olarak belirleneceği ifade edilmesine rağmen köyden mahalleye dönüşen yerlerde abone gurubunu dikkate almadan, en düşük tarifenin %25’i olarak uygulanacağı ifade edilmiştir.

İdarenin düzenleyici işlemleri; genel, soyut ve objektif hukuki sonuçlar meydana getiren normatif işlemlerdir. Kanunların uygulanmasını sağlamakla görevli idare, bu görevi yerine getirmek için kullandığı düzenleme yetkisini Anayasa uyarınca tüzük ve yönetmelik çıkararak kullanır.

Anayasa ve çeşitli yasal düzenlemelerde yer bulan ve kamu hizmetlerine ilişkin temel ilkelerden olan eşitlik ilkesi yani aynı hukuki durumda bulunanlara aynı kuralların uygulanması, idarenin düzenleyici işlemelerinde uyması gereken temel kurallardandır.

Açıklamalardan anlaşılacağı üzere idare tarife belirlerken 6360 sayılı Kanun'un uygulamasında, Kanun lafzında yazan köyden mahalleye dönüşen yerlerde en düşük su tarifesinin %25 ifadesini eşitlik ilkesi uyarınca abonenin tabi bulunduğu abone grubuna göre en düşük tarifenin %25'i olarak tespit etmesi gerekirdi.

Söz konusu nedenlerle köyden mahalleye dönüşen yerlerde 119.679 aboneye ilişkin resmi daire, konut aboneleri, fırın, bakkal, lokanta, otel gibi ticari aboneler, inşaat/şantiye aboneleri, geçici aboneler gibi değişik abone gruplarına su bedelinin mesken tarifesinin %25'i şeklinde uygulanması eşitlik ilkesine aykırıdır.

Kamu idaresi cevabında, MESKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde ve Ücret Tarifesinde, bulguda değinilen konular özelinde gerekli düzenlemelerin tamamlanmış olduğu ve 2023 Mali yılı Kasım ayı olağan MESKİ Genel Kuruluna sunulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare çalışmalarını ivedilikle tamamlayarak, köyden mahalleye dönüşen yerlerde su tarifesini abone gurubuna göre belirlenen tarifenin %25'i şeklinde uygulamalıdır.

BULGU 4: Abonelik İşlemleri İle İlgili Belgeler İle Abonelik Sözleşmesinin Kurum Mevzuatında Düzenlenmemesi

Abonelik türlerine göre abone olmak isteyenlerden istenen belgeler ile abonelik sözleşmesinin kurumun internet sitesinde yer aldığı, Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı görülmüştür.

Kurum internet sitesinde, konut, inşaat, geçici abonelik ile işyeri aboneliklerinde yapı ruhsatı, dask, tapu, emlak rayiç bedel tablosu gibi hangi belgelerin abonelik gurubuna göre isteneceği gösterilmiş bir sözleşme örneği de internet sayfasında yer almıştır. Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği incelendiğinde ise abone türleri ve uygulamaları 8'inci ve 10'uncu maddeler arasında düzenlenmiş ancak istenecek belge ve bilgiler ile abonelik sözleşmesi hakkında Yönetmelik'te bir düzenleme mevcut değildir ya da atıfta bulunulmamıştır.

İdarenin düzenleyici işlemleri ister sübjektif, somut, bireysel isterse genel, soyut objektif, gayri şahsi özelliklere haiz işlem niteliğinde olsun kanun, tüzük, yönetmelik gibi bir norma dayanmak zorundadır. Yürütmeye verilen düzenleme alanı tamamen kanunların uygulamasına yönelik olup yapılan bireysel ve ya düzenleyici işlemlerin kanunlara uygun olması ve kanunlarla çizilen sınırlar haricine çıkmaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, abonelik işlemleri sırasında istenecek bilgi belgelerin Yönetim

Kurulunca belirleneceği hususu, MESKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'ne eklenmesi için gerekli çalışmaların tamamlanmış olduğu, 2023 mali yılı Kasım ayı olağan Genel Kuruluna sunulacağı, MESKİ Genel Kurul onayından sonra Sayıştay görüşü de alınarak revize edilmiş mevzuat hükümleri yürürlüğe konulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak abonelerden, ilgili abone gurubuna göre istenen belgeler ile tip abone sözleşmesinin, Tarife ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde düzenlenmesi ya da söz konusu düzenlemelerin genel müdürlük, yönetim kurulu veya genel kurul gibi kurullar tarafından yapılarak internet sitesinden yayınlanabileceğine ilişkin yönetmelik hükümlerinde atıfta bulunulması şeklinde düzenleme yapılmalıdır.

BULGU 5: Altyapı İşlerine İlişkin Kazı İzin Harcı Bedellerinin Kurum Tarafından Ödenmesi

İçme suyu veya kanalizasyon isale terfi hattı yapım veya yenileme işlerinde kazı izin harçlarının kurum tarafından ödendiği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Altyapı kazı izni harcı" başlıklı mükerrer 79'uncu maddesinde;

"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde umumi hizmet alanlarında yapılacak kazı işlemleri için belediyece verilecek altyapı kazı izni, altyapı kazı izni harcına tabidir. Bu harcın mükellefi altyapı kazı izni talebinde bulunanlardır.

Altyapı kazı izni harcının matrahı, öncelikle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatlar olmak üzere Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı veya bunların ilgili birimlerince yayımlanan birim fiyatlarının, bu idarelerde kazı alanı türü itibarıyla birim fiyatının olmaması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan birim fiyatlarının, kazı alanıyla çarpılması sonucu bulunan ve alan tahrip tutarı olarak tanımlanan tutardır. Altyapı kazı izni harcı, alan tahrip tutarı üzerinden binde 2 oranında alınır. Cumhurbaşkanı belediye grupları itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye, on katına kadar artırmaya yetkilidir" hükmü

2560 sayılı İstanbul Su Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un "Muafiyetler" başlıklı 21'inci maddesinin (a) fıkrasında;

"İSKİ'nin görevleri için kullandığı taşınmaz malları, tesisleri, işlemleri ve faaliyetleri her türlü vergi resim ve harçtan muaftır." hükmü

Ek 5'inci maddesinde;

“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır” hükmü yer almaktadır.

Büyükşehir belediyesi veya ilçe belediyeleri sorumluluğundaki alanlarda yapım işleri ile ilgili kazı yapılabilmesi için ilgili belediyeden kazı izni alınması gerekmektedir. Kazı izni, büyükşehir belediyesi sorumluluğundaki alanlarda AYKOME diğer alanlarda ise ilgili belediye tarafından verilmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda ise alt yapı kazı izninin, kazı izin harcına tabi bulunduğu, matrahının da ilgili belediyece tahrip edilen alanda bulunan yapılara göre hesap edilen tahrip bedelinin binde 2'si olduğu ifade edilmiştir.

MESKİ tarafından 2022 yılında 228 alt yapı işine ilişkin 104.000,00 TL'si kazı izin harcı olmak üzere zemin tahrip ve keşif bedeli dahil toplam 53.781.109,10 TL ödenmiştir. Ancak 2560 Sayılı İSKİ Kanunu'nun 21'inci maddesinde kurumun faaliyetleri ile ilgili her türlü vergi resim ve harçtan muaf olduğu belirtildiğinden söz konusu harç bedellerinin kurum tarafından ödenmesi mümkün değildir.

Kamu idaresi cevabında, Mersin Büyükşehir Belediyesine gönderilen yazı ile 2022 yılı ve önceki yıllarda Mersin Büyükşehir Belediyesine ödenmiş olan kazı izin harç bedellerinin MESKİ Genel Müdürlüğüne iadesi talep edildiği ve ayrıca MESKİ Genel Müdürlüğüne ifa edilecek bundan sonraki kazı faaliyetlerinde kazı izin harç bedelinin hesaplanmaması hususunun da Mersin Büyükşehir Belediyesine bildirildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bahsi geçen nedenle alt yapı işlerine ilişkin harç bedellerinin ödenmemesi 2022 ve önceki yıllarda ödenen kazı izin harcı bedellerinin ilgili belediye veya AYKOME'den tahsilatının sağlanması ve gerekmektedir.

BULGU 6: Bahçe Sera İle Hayvancılık Besihane Abonelerinin Mesken Tarifesi Üzerinden Ücretlendirilmesi

Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde, bahçe sera aboneleri ile hayvancılık besihane aboneleri farklı abone grubunda sınıflandırılmalarına rağmen mesken tarifesi üzerinden ücretlendirilmesi.

Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin “Tanımlar” başlıklı 1.7'nci maddesinde;

“Abone Grubu: Aynı hizmet standardına tabi gerçek ve tüzel kişileri,”

“Abone grupları” başlıklı 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında;

“Aboneler suyun kullanıldığı yer ve biçime göre farklı tarifelere tabi olarak gruplandırılmıştır.”

Aynı maddenin 1.1 bendinde;

“Konut aboneleri: Barınma gayesi ile oturlan yerlerde; içme, temizlik, ısınma, ortak mahal temizliği, amaçlı olarak su tüketen ve kirleten abonelerdir. Konut tarifesi uygulanacak yerler aşağıda belirtilmiştir.

1.1.1.Bağımsız konut birimleri (mesken)

1.1.2. Site ve apartmanların toplu kullanımları (toplu veya merkezi ısıtma sistemleri, havuz, wc/duş, kazan dairesi, sığınak, yangın hidrantı, kapıcı dairesi, su arıtma sistemi, su deposu, hidrofor, ortak mahal temizliği v.b) ve ana sayaçları,

1.1.3.Resmi kurumlara ait lojman ve misafirhaneler, huzurevleri, barınma evleri, yurtlar

1.1.4. İlgili mevzuatına göre konut tarifesi uygulanması gereken diğer yerler.”

2’nci fıkrasında;

“İşyeri aboneleri: Sunulan mal veya hizmet karşılığı bir bedel alınarak gelir sağlamak gayesi ile sürekli veya geçici olarak her çeşit meslek sanat faaliyeti ve zanaatın icra edildiği yerler ile diğer ticari hizmet üretilen tüm yerlerde su tüketen ve/veya atıksu üreten abonelerdir. Endüstriyel atıksuyu bulunmayan diğer ticari faaliyette bulunan yerler işyeri abonesi olarak tarifelenir.”

13’üncü fıkrasında;

“Besihane ve Hayvancılık Aboneleri: Kesimhanesi olmamak şartıyla, büyük ve küçükbaş hayvan besihanesi veya hayvan yetiştirme yerlerine ait aboneliklerdir. Şebeke hattının olmadığı yerlerde, besihane ve hayvancılık aboneliği talepleri için aboneye özel şebeke hattı döşenmez. 5216 ve 6360 sayılı Kanunlar ile hizmet alanına dâhil olan ve mahalle statüsüne geçen belde ile köylerde bu tarifeler uygulanabilir. Bu tür abonelerde yapılan okumalar için kullanımlar mesken tarifesi üzerinden ve kanalizasyon hizmeti sağlanmayan yerlerde atıksu bedeli yansıtılmadan ücretlendirilir ancak kanalizasyon hizmeti sağlanan yerlerde atıksu bedeli yansıtılarak ücretlendirilir. Amacı dışında kullanım yapıldığının tespit edilmesi durumunda kaçak su kullanım tutanağı tanzim edilir, ayrıca sayacın gösterdiği tüketim miktarı üzerinden ait olduğu tarifeye göre usulsüz su kullanım bedeli tahakkuka bağlanarak tahsil edilir. Tekrarı halinde abonelik iptal edilir. Söz konusu abonelik türü kapsamında hüküm

bulunmayan haller ile tereddütlerin giderilmesinde idarenin düzenleyici işlemleri esas alınır.”,

14’üncü fıkrasında;

“Bahçe ve Seralarda İnsani Tüketim Amaçlı İçme Suyu Aboneleri: Bahçe ve seralarda insani tüketim amacıyla, içme suyu şebekesinin ada ve/veya parsel sınırından geçmesi şartı ile ilimiz genelinde içme suyu sıkıntısının olmadığı bölgelerde idarenin uygun görmesi durumunda verilen abonelik türüdür. Bahçe ve seralarda insani tüketim amacıyla verilen bahçe ve sera aboneliği amacı dışında ve sulama suyu amaçlı kullanılamaz. 5216 ve 6360 sayılı Kanunlar ile hizmet alanına dâhil olan ve mahalle statüsüne geçen belde ile köylerde bu tarifeler uygulanabilir. Bu tür abonelerde yapılan okumalar için kullanımlar mesken tarifesi üzerinden ve kanalizasyon hizmeti sağlanmayan yerlerde atıksu bedeli yansıtılmadan ücretlendirilir ancak kanalizasyon hizmeti sağlanan yerlerde atıksu bedeli yansıtılarak ücretlendirilir. Amacı dışında kullanım yapıldığının tespit edilmesi durumunda kaçak su kullanım tutanağı tanzim edilir,” hükümlerine yer verilmiştir.

Tarifeler Yönetmeliği’nin 9’uncu maddesinde abonelerin suyu kullandığı yer ve biçime göre farklı tarifelere tabi olarak gruplandırıldığı, konut aboneliğinin, barınma gayesi ile oturlan yerler olduğu, bağımsız konut birimlerinin, site ve apartman ortak mahallerinin ve resmi kurumlara ait lojman, misafirhane, huzurevi, barınma evi ile yurtlarında mesken tarifesi üzerinden ücretlendirileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik’te ifade edilen su kullanım yeri ve biçimine göre abonelerin farklı tarifeler tabi olarak gruplandırıldığı ibaresinden abonelik türlerine göre ayrı bir tarifenin olması gerektiği anlaşılmaktadır. Bahçe sera ile besihane hayvancılık aboneleri ise yönetmelikte, 14 ayrı abone grubu içinde 13 ve 14’üncü abone gurubu olarak sayılmıştır. Bu durumda söz konusu abone gurubuna münhasır ayrı bir tarife oluşturulması gerekirken yönetmelikte mesken tarifesi üzerinden ücretlendirileceği belirtilmiştir.

Ayrıca her iki abonelik türünün, Yönetmelik’in konut aboneliği tarifinde belirtilen barınma gayesi ile oturlan yerler ve yapılar içersin de değerlendirilmesi de mümkün değildir. Diğer taraftan bahçe sera aboneleri incelendiğinde bazı abonelerin günlük ortalama su tüketimlerinin 1.14, 1.27, 2.20 m³ tüketimlerinin bulunduğu bazı aylarda 325, 219, 130 m³ su tükettikleri, yine hayvancılık aboneleri içinde günlük 2.99 m³ gibi yüksek miktarlarda su kullanan aboneler bulunduğu görülmektedir. Bu tür abonelerin, kullanım miktarının yüksekliği ile dönemsel su tüketimlerinin farklılık göstermesi tüketilen suyun insani tüketimden ziyade ticari amaçlarla kullanıldığını da göstermektedir.

Kamu idaresi cevabında, söz konusu abone gruplarının yönetmelikten çıkarılması için MESKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde gerekli düzenlemelerin tamamlandığı ve 2023 mali yılı Kasım ayı olağan Genel Kuruluna sunulacağı, Genel Kurul onayı sonrasında Sayıştay görüşü de alınarak revize edilmiş mevzuat hükümlerinin yürürlüğe konulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu nedenlerle, 2 abone türünün tarifeler yönetmeliğinden çıkarılarak aboneliklerinin ticari aboneliğe dönüştürülmesi gerekmektedir ya da 2 abone türüne mesken tarifesiinden farklı yeni bir tarife belirlenmelidir.

BULGU 7: Belirli Süreyi Gerektiren Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme Yapılmaması

İdarenin yapmış olduğu bazı doğrudan temin alımlarının belli bir süreyi içermesine rağmen, söz konusu alımlar için sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 sayılı Kanunun 22/d bendi gereğince ihtiyaçların temini" başlıklı 22.5'inci maddesinin 22.5.1'inci fıkrası uyarınca, idarelerce, 4734 sayılı Kanun'un "22/d" bendinde belirtilen ve Kamu İhale Kurumunca her yıl güncellenen tutarları aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işleri ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin mal ve hizmetler doğrudan temin edilebilmektedir.

Doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanmasında kolaylık sağlanması amaçlanmış olmakla birlikte, ihtiyacın niteliğine göre, ilan yapılması, teminat alınması, ihale komisyonu kurulması, isteklilerde belirli yeterlik kriterlerinin aranması ile şartname ve sözleşme düzenlenmesi gibi hususlar idarelerin takdirindedir.

Bununla birlikte Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" üst başlıklı 22.1.1.3'üncü maddesi uyarınca, bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda alımların bir sözleşmeye bağlanması zorunludur. Ancak bir defaya mahsus yapılacak alımlarda ise sözleşme yapılması idarelerin takdirine bırakılmıştır.

Aşağıdaki tabloda örnekleri ile görüleceği üzere kurum tarafından doğrudan temin yolu ile yapılan ve belli bir süreyi içermesine rağmen hizmet alımlarında sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir. Sözleşmenin olmaması, işin makul bir süre ve standartta yapılmaması halinde, idare haklarının ve kalite güvencesinin korunmasında, olası risklerin kontrolünü sağlayacak bir

düzenlemenin bulunmadığını göstermektedir.

Tablo 9: Belli Bir Süreyi İçeren Doğrudan Temin Alımlarına İlişkin Tablo

Sıra No	Birim Adı	İşin Adı	İş Başlangıç Tarihi	İş Bitimi Tarihi
1	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü	Led Ekran ve Ses Sistemi Kiralama İşİ	19.03.2022	24.03.2022
2	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü	Sosyal Medya Analizi Alım İşİ	21.03.2022	04.04.2022
3	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü	Video Alım İşİ	12.05.2022	20.05.2022
4	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü	Anket Alım İşİ	03/08/2022	17/08/2022
5	Emlak ve İstimlak Dairesi Başkanlığı	Gayrimenkul Değerlendirme Raporu Hazırlanması Hizmet Alımı İşİ	27.07.2022	09.08.2022
6	Merkez İşletmeler Dairesi Başkanlığı	Merkez Kanal Şube Müdürlüğü Merkez Atıksu Terfi İstasyonu Derin Deşarj Borusu Tamir İşİ	21.03.2022	21.04.2022

Kamu idaresi cevabında; “yukarıdaki işlerden bir kısmının; “...Kamu İhale Genel Tebliğinin “Doğrudan temine ilişkin açıklamalar” üst başlıklı 22.1.1.3’üncü maddesinde bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslim veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda alımların bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu ancak bir defaya mahsus yapılacak alımlarda ise sözleşme yapılması idarenin takdirindedir, denilmektedir. Bu doğrultuda bir defaya mahsus işler olduğundan sözleşme yapılmamıştır.” denilmiştir. Ancak Tebliğde geçen “... bir defaya mahsus yapılacak alımlarda ise sözleşme yapılması idarenin taktirindedir.” ifadesi, ifası belirli bir süreyi gerektirmeyen işlerde yani alım ile birlikte karşılıklı yükümlülüklerin sona erdiği alımlarda, idarenin sözleşme yapmama iradesi gösterebileceğini ifade etmektedir. Buna göre, bir iş doğrudan temin yoluyla da yaptırılsa, ifası belirli bir süre gerektiriyorsa sözleşme yapılması zorunludur.

Sonuç olarak, Kamu İhale Genel Tebliği hükümleri gereğince belli bir süre ihtiva eden mal, hizmet alımı ve yapım işlerinde sözleşme yapılması gerekir.

BULGU 8: Biyolojik Paket Atık Su Arıtma Tesisi Yapım İşinin Mal Alımı Olarak İhale Edilmesi

Kamu İdaresinin, niteliği itibariyle yapım işi olan “Biyolojik Paket Atık Su Arıtma Tesisi Alımı İşİ”ni mal alımı olarak ihale ettiği anlaşılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“ ...

Mal: Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları,

...

Yapım: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini,

ifade eder” hükmü ile mal alımı ve yapım işinin tanımı yapılmıştır.

Kamu ihale mevzuatında mal alımları, hizmet alımları ve yapım işleri farklı kurallara tabi kılınmıştır. İhale türü, hem ihale aşamasında hem de sözleşmenin uygulanması aşamasında birçok hususu doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. İhale Uygulama Yönetmelikleri incelendiğinde, mal alımı ve yapım işlerinde istenecek yeterlik kriterlerinin birbirinden farklı düzenlendiği görülmektedir. Örneğin her türlü yapım işi ihalesinde iş deneyimini gösteren belge istenilmesi zorunlu iken, mal alımlarında böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Sorumluluk açısından da yapım işi ile mal alımı arasında farklılıklar mevcuttur. Örneğin Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nde yer alan; *“Yüklenici ve alt yükleniciler, işin fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay tarihinden itibaren de on beş yıl süreyle müteselsilen sorumludur. Bu zarar ve ziyan genel hükümlere göre yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilir. Ayrıca haklarında 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 27’nci maddesi hükümleri uygulanır.”* hükmü bu durumu işaret etmektedir.

“Biyolojik Paket Atık Su Arıtma Tesisi Alımı İşi” incelendiğinde Teknik Şartnamenin;

“Konu ve kapsam” bölümünde, MESKİ Genel Müdürlüğü sorumluluk sınırları içerisinde Toroslar ilçesi Gözne mahallesinde kullanılmak üzere beş adet paket atık su arıtma tesisi havalandırma reaktörü ve buna bağlı çalışacak olan ekipman, enstürman, elektrik ve inşaat işlerini montaj dahil komple set olarak alım işini kapsamakta olduğu, “Teknik detaylar ve malzeme teknik özellikleri” bölümünde, iş kapsamında ızgara yapısı, yaklaşım kanalı, dengeleme havuzları ve diğer betonarme işlerin imalatının yerinde yapılacağı, “Paket atık su arıtma tesisi yapımı inşaat işleri teknik şartnamesi” bölümünde de genel hususlar, kazı ve dolgu işleri, betonarme yapılar ve çevre düzenlemesi başlıkları altında detaylı şekilde işin özelliklerini düzenlediği görülmektedir.

Diğer taraftan, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğünce hazırlanan “Atıksu Arıtma Tesisleri Tasarım Rehberi”nin “2.3. İnşaat İle İlgili Genel Hususlar” başlıklı kısmında;

“2.3.1. İnşaata Hazırlık, Genel İnşaat Kontrolü ve Proje Yönetimi

İnşaat projesinin yürütülmesi işi koordinasyonundan, inşaat kontrol birimi sorumludur. İnşaatın başlamasından, yetkili birimlerce kabulüne kadar bu birimin görevi devam eder. Proje kontrolü, inşaat sahibi kurum/kuruluşun görevidir. Bunun için (çoğu zamanda olduğu gibi) bir mühendis görevlendirebilir. Özel firmalar tarafından yaptırılan inşaatlarda kontrollük görevi için gerekirse, inşaat yapı denetim firmaları da görevlendirilebilir.” İfade edilmiştir.

Söz konusu Rehberde gösterildiği üzere atık su paket arıtma tesislerinin, mal alım yöntemi ile değil yapım işleri alımı şeklinde ihaleye çıkılması gerektiği açıktır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda bahsi geçen Biyolojik Paket Atık Su Arıtma Tesisi Alımı İşinin çok küçük bir kısmının (dengeleme tankı yapımı, ızgara yaklaşım kanalı vb.) yerinde yapım işini kapsadığı, işin esas muhtevasını oluşturan mikserler, biyolojik arıtma reaktörleri vb. üniteleri oluşturan kısmın mal alım işini kapsadığını belirtmiştir.

İdare ile yapılan görüşmelerde; İdarece, 2022 yılı 2022/201261 ihale kayıt numaralı “Mersin İli, Mezitli İlçesi, Fındıkpınarı Mahallesi Paket Atıksu Arıtma Tesisi Yapım İşİ” yapım işi olarak çıktığı, ancak ihaleye teklif veren istekli çıkmaması nedeniyle ihalenin iptal edildiği, söz konusu işin kapsamı genişletilerek 2023/538996 ihale kayıt numaralı “Mersin İli, Gülnar, Mezitli İlçeleri, Sipahili ve Fındıkpınarı Mahalleleri Paket Atıksu Arıtma Tesisi Yapım İşİ” olarak yeniden ihale edildiği ve ilan aşamasında olduğu, bulguda yer alan hususla alakalı gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Bulgu konusu iş, yukarıda detaylı şekilde izah edildiği üzere istisnai miktarda olduğu değerlendirilemeyecek kadar geniş yapım işlerini kapsamaktadır ve İdare, cevabında izleyen süreçlerde konuyla ilgili hassasiyetin gösterileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak paket arıtma satın alma işleri, mal alım işinden ziyade yapım işi tarifine girdiğinden ve yukarıda belirtilen hususları etkilediğinden, yapım işi kapsamında ihaleye çıkılması gerekmektedir.

BULGU 9: İdareye Ait Olan ve İşgal Altında Bulunan Taşınmazlar İçin Tahliye İşlemlerinin Başlatılmaması ve Bazı Taşınmazların Akıbetinin Bilinmemesi

Kamu İdaresinin taşınmaz yönetimine ilişkin mevcut uygulamalarının mevzuata uygun olmadığı, mülkiyetinde bulunan taşınmazların bir kısmının işgal altında olduğu, bunlardan bazılarında ecrimisil tahakkuk ettirildiği ancak geri kalan taşınmazlardan bir kısmına ecrimisil dahi tahakkuk ettirilmediği böylece işgal altındaki taşınmazların tahliyelerine yönelik bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Uygulanmayacak kanunlar" başlıklı 22'nci maddesinin ikinci fıkrasında, kuruluşun alım, satım ve ihalelerinde uygulanacak esas ve usullerin bir yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir. Bu hükme istinaden İdare tarafından "Taşınır, Taşınmaz, Kaynak ve Hakların Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" çıkarılmıştır.

Adı geçen Yönetmelik'in "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde;

"(1) Bu Yönetmelik; İdarenin mülkiyetindeki her türlü taşınır, taşınmaz, kaynak ve hakların en uygun şartlarda satışı, kiraya verilmesi, trampası, bunlar üzerinde sınırlı ayni hak tesisi ile ilgili uygulanacak usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

(2) Bu Yönetmelik, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında kalan, ödenek ve harcama yapmayı gerektirmeyen, idare mülkiyetindeki her türlü taşınır, taşınmaz, kaynak ve hakların satışı, kiraya verilmesi, trampası ve bunlar üzerinde sınırlı ayni hak tesisi işlemlerini kapsar."

"Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"...

i) Kira: Taşınır - taşınmaz malların, kaynak ve hakların kiraya verilmesini,

...

ifade eder",

"Hüküm bulunmayan haller" başlıklı 50'nci maddesinde ise;

"Bu yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri ile genel hükümler uygulanır." hükümleri yer almaktadır.

Yer verilen mevzuat hükümlerine göre, kamu idaresinin taşınmazlarına ilişkin yapacağı satım ve kiralama işlerini çıkarmış olduğu yönetmelik hükümlerine göre yürütmesi, bu

yönetmelikte hüküm bulunmadığı durumlarda ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile genel hükümlerin uygulanması gerekmektedir.

Çıkarılmış olan Yönetmelik hükümlerine göre İdareye ait olan taşınmazların diğer kişilere kullandırılması ancak ihale yöntemiyle yapılacak kiralama ile mümkündür. Dolayısıyla taşınmazların kiralama dışında üçüncü kişiler tarafından kullanması mümkün değildir. Buna karşın taşınmazların üçüncü kişiler tarafından işgali durumunda izlenilecek yöntem Yönetmelik'te düzenlenmemiştir. Yönetmelik'in 50'nci maddesinde, *“Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri ile genel hükümler uygulanır”* genel atfı nedeniyle kamu idaresinin taşınmazlarının işgali durumlarında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine bakmak gerekmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Ecrimisil ve Tahliye” başlıklı 75'inci maddesinde; Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, gerçek veya tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek bedelin isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmeyeceği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmayacağı, işgal edilen taşınmaz malın da, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülki amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hükme göre kamu idaresinin taşınmazını haksız olarak işgal eden kişiden, geriye dönük beş yıla kadar ecrimisil alınması ve fuzuli şagilin de tahliye edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kamu taşınmazlarının sürekli ecrimisil alınarak, işgal durumunun devam ettirilemeyeceği açıktır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8'inci maddesinde de her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları ifade edilmektedir.

Yapılan inceleme sonucunda İdare adına tapuda kayıtlı olan 2.500 adet taşınmazın olduğu, bu taşınmazlardan 209 adedinin işgal altında olduğu, bunlara ecrimisil tahakkuk ettirildiği ancak işgal altında bulunan hiçbir taşınmaz için tahliye işlemlerinin başlatılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca 805 adet taşınmazın akıbeti hakkında da bilgi edinilemediği yani

bunların da işgal altında mı olduğu yoksa metruk mu olduklarının bilinmediği, tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, işgal altında bulunan taşınmazlar için tahliye işlemlerinin yeni yılda başlatıldığını, 805 adet taşınmaz için ise mahallinde tespit çalışmalarının devam ettiğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, İdareye ait taşınmazların yönetimi, mevzuata uygun yapılmalıdır. İşgal altında bulunan taşınmazlar için öncelikle fuzuli şagilden geriye dönük ecrimisil alınması, daha sonra fuzuli şagilin tahliye edilmesi, tahliye edilen taşınmazların ise İdare tarafından çıkarılan Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ihale ile kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Kaynak Suları Kullanım Hakkının İhale Yapılmaksızın Tahsis Etme Suretiyle Kiraya Verilmesi

İdarenin, kaynak suyu kullanım hakkını ihale ile kiraya verilmeden tahsis suretiyle devrettiği tespit edilmiştir.

167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrası gereği, Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak suları, 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verilebilmektedir.

6360 sayılı "On Dört İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 1'inci maddesi ile Mersin il mülki sınırları içerisinde bulunan köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak bağlı buldukları ilçe belediyelerine mahalle olarak katılmışlardır. Aynı Kanun maddesiyle bu ildeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği de kaldırılmıştır.

6360 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin 2'nci fıkrası gereğince mevzuatla il özel idarelerine yapılan atıfların, bu Kanun kapsamında tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri için ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, Hazineye, valiliklere, büyükşehir belediyelerine ve bağlı kuruluşlarına veya ilçe belediyelerine yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve diğer mevzuatla verilmiş olan yetki, görev ve sorumluluklarında ilgisine göre bu kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılıp yerine getirileceğini düzenlemektedir.

Mersin İl Özel İdaresinin tüzel kişiliğinin sonlandırılması üzerine 167 sayılı Kanun'da il özel idareleri için tanınan kaynak sularının işletilmesi hakkı Mersin Su ve Kanalizasyon

İdaresi tarafından kullanılmaktadır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 22'nci maddesine göre, MESKİ'nin işlemleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tabi değildir ve idarenin alım, satım ve ihalelerinde uygulanacak usul ve esaslar bir yönetmelikle belirlenir. Anılan madde gereğince İdarenin kaynak sularının kiralanmasına ilişkin MESKİ tarafından "Taşınır, Taşınmaz, Kaynak ve Hakların Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik'te de, kaynak sularının işletilmesi hakkının, İstanbul Su ve Kanalizasyon Genel Müdürlüğü Taşınır, Taşınmaz, Kaynak ve Hakların Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te belirtilen ihale usullerinden biriyle kiraya verileceği düzenlenmiştir.

Ancak yapılan incelemede Mersin ili Tarsus ilçesi Belen köyü, Çevlik mevkiî Berdan Irmağı kollarından birisi olan Pamukdere Havzasında yer alan ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan kaynak suyunun, MESKİ tarafından, "Taşınır, Taşınmaz, Kaynak ve Hakların Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre kiralama yapılmadan tahsis yöntemiyle özel bir şirkete kullandırıldığı anlaşılmıştır.

Kaynak suyunun kullanım bedeli, İdare tarafından her yıl yeniden belirlenen su ücret tarifesinde gösterilmektedir. Buna göre kaynak suyu kullanımı için 2022 Yılı Su Ücret Tarifesinde, kademe aralığı olmaksızın her metreküp için 8,85 TL belirlendiği ve bu bedelin piyasa rayiçlerinin çok altında olduğu görülmüştür. Bu durum 5018 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde belirtilen kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılması ilkesine aykırılık anlamına gelmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; 6360 sayılı Kanun gereği MESKİ Genel Müdürlüğü adına devir olan söz konusu kaynak suyunun 2018 yılında kira süresinin dolması sebebiyle, Genel Müdürlükçe hazırlanan "Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü İçme Suyu Kaynaklarının Ticari Amaçla Kiralanması ve Denetimine İlişkin Yönetmelik" taslağının, İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) aracılığıyla Sayıştay Başkanlığına gönderilmesinin talep edildiği, Sayıştay Başkanlığından uygun görüş gelmediğinden bugüne kadar "İçme Suyu Kaynaklarının Ticari Amaçla Kiralanması" işlemlerine ilişkin mevzuat çalışmalarının da devam ettirildiğinin bildirilmesi sebebiyle İdare tarafından beklenilmek durumunda kalındığını belirtmiştir. Bundan sonraki süreçte Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği ile ücret tarifesinde Kasım ayı olağan genel kurulunda yapılacak değişiklik sonrası belediye sınırları içindeki kaynak sularının kullanım hakkının verilmesinin, "Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Taşınır, Taşınmaz, Kaynak ve Hakların

Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” hükümleri doğrultusunda kiraya verilme usulü ile yapılmaya başlanılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından çıkarılıp yayımlanan Taşınır, Taşınmaz, Kaynak ve Hakların Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in, İdarenin mülkiyetindeki her türlü taşınır, taşınmaz, kaynak ve hakların en uygun şartlarda satışı, kiraya verilmesi, trampası, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisi ile ilgili uygulanacak usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlandığı ve bu işlemleri kapsadığı görülmektedir. Dolayısıyla yerine yeni bir mevzuat düzenlemesi gelene kadar geçerli olan mevzuat bu yönetmeliktir. Bu doğrultuda İdarenin, Mersin Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki kaynak sularının kullanım hakkını “Taşınır, Taşınmaz, Kaynak ve Hakların Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak ihaleyle kiraya vermesi gerekmektedir.

BULGU 11: Mahkeme Kararında Hükmedilen Tutarların Tamamının İdarece Ödenmesine Karşın Diğer Davalıya Rücu Edilmemesi

Kamu İdaresinin 696 sayılı KHK hükümlerine göre MESKİ Personel A.Ş.’den hizmet alım suretiyle temin ettiği hizmet işlerinde çalışan işçilerin açtıkları davalarda, davalı olarak Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü ile MESKİ Personel A.Ş.’nin yer aldığı; görülen davalarda, Mahkeme kararlarında işe başlatmama tazminatı ile boştaki geçen süre ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiği halde tüm ödemelerin Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bütçesinden karşılandığı ve diğer davalıdan kendi payına düşen kısmının rücu edilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu, 32’nci maddesinde harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu ve 2560 sayılı İSKİ Kanunu’nun “Yönetim Kurulunun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinde yönetim kurulunun, hizmetlerin ekonomik verimlilik ilkelerine göre yürütülmesi için gerekli önlemleri saptamak, yetkisi içinde olanları almak, yetkisi dışında olanları ilgili kurum ve mercilere iletmekle görevli

olduğu düzenlenmiştir.

İlgili mahkeme kararlarının incelenmesinde, davacıların, davalı olarak hem Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünü hem de 696 sayılı KHK kapsamında işçilerin temin edildiği şirket olan MESKİ Personel A.Ş.'yi gösterdikleri, işçilerin açtıkları işe iade davalarında mahkeme kararlarında belirlenen tutarların davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiği görülmüştür. Kararlarda, müştereken ve müteselsilen tahsile karar verildiği için davalıların giderlere ortaklaşa katlanması gerekir. Mahkeme kararında oran belirtilmediği için mahkemenin hükmettiği tutara davalıların yarı yarıya katlanması gerekir. Belgeler incelendiğinde Mahkeme kararlarına göre 2022 yılında ödenmesi gereken toplam 4.686.731,08 TL'nin Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün bütçesinden ödendiği, diğer davalı olan MESKİ Personel A.Ş.'ye ödeme yapması için her hangi bir yazı gönderilmediği, yasal sürecin işletilmediği ve rücu işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bazı ödemelere ilişkin rücu işlemleri başlatıldığını ayrıca söz konusu alacak için 10 yıllık zamanaşımı olduğunu ve zamanaşımına uğramış bir alacağın bulunmadığını ifade etmiştir.

Kamu İdaresinin, MESKİ Personel A.Ş.'den söz konusu ödemelere ilişkin rücu işlemlerini başlatmış olmasına rağmen mahsuben dahil herhangi bir tahsilatı bulunmamaktadır. Alacağın henüz zamanaşımına uğramaması ise bulgu konusu ile ilgili değildir. Şayet alacak halihazırda zamanaşımına uğramış olsaydı kamu zararına sebebiyet verilmiş olacağından kamu zararı olarak konu edilmesi gerekirdi. Dolayısıyla buradaki zamanaşımı İdareden ziyade MESKİ Personel A.Ş.'nin ileri sürebileceği def'i müessesesidir.

Sonuç olarak mahkeme kararında, ödenecek tutarların davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiği hallerde, İdarenin tamamını ödediği tutarların yarısının diğer davalı olan MESKİ Personel A.Ş.'den tahsili sağlanmalıdır.

BULGU 12: Yapı Ruhsat Tarihi Dolan veya Yapıda Oturuma Başlayan İnşaat/Şantiye Aboneleri Kurum Tarafından Aynı Tarife Üzerinden Faturalandırılmaya Devam Edilmesi

5 yıllık yapı ruhsat süreleri dolduktan sonra ya da oturum başlamasına rağmen diğer abonelik türlerine geçmeyen inşaat/şantiye abonelerinin, 1 yıllık abone olma süresine ilişkin işlem yapılmamış faturalarına, atık su bedeli yansıtılmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsat müddeti" başlıklı 29'uncu maddesinde;

"Yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılır..."

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Yapı ruhsatına ilişkin genele hükümler" başlıklı 54'üncü maddesinde;

"(1)Kanun ve bu Yönetmelikle getirilen istisnalar dışında yapı ruhsatı alınmaksızın hiçbir yapının inşasına başlanamaz.

(2)Ruhsat tarihinden itibaren 2 yıl içinde inşasına başlanmayan veya 5 yıllık ruhsat süresi içinde tamamlanmayan ve süresi içinde ruhsat yenilemesi yapılmayan yapılar, ruhsatsız yapı olarak değerlendirilir.

(3)Ruhsat süresi içinde yapılan başvurularda ilgili idarelerin ruhsatı yeniledikleri tarihe bakılmaksızın ruhsat, ilk ruhsat alma tarihindeki plan ve mevzuat hükümleri kapsamında beş yıl uzatılarak yenilenir. Süreye ilişkin ruhsat yenileme en çok iki kere yapılır."

MESKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tarifeye dair hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin 6'ncı fıkrasında;

"İnşaat halindeki binalara yapının tamamlanmasına kadar inşaat/şantiye tarifesi uygulanır. Yapı kullanım izni olmadığı halde fiilen su kullanıldığı tespit edilmesi ve geçici abonelik tesis edilmemiş olması halinde, inşaat/şantiye tarifesine ek olarak atık su bedeli alınır. Bu tür binalarda fiilen oturduğu veya faaliyet gösterdiği tespit edilen gerçek veya tüzel kişilere ait oldukları abone grubuna göre abonelik tesis edilmesi için İdarece yazılı bildirimde bulunularak 15 günden az olmamak üzere bir süre 1 yıla kadar süre verilir. Verilen süre sonunda abonelik tesis edilmemesi halinde inşaat/şantiye suyu kesilebilir."

"Abone grupları" başlıklı 9'uncu maddesinin 5'inci fıkrasında;

"İnşaat/Şantiye aboneleri: Yapı ruhsatı belgesine istinaden bina, ihata duvarı ve benzeri inşaatlar ile her türlü maden arama, çeşitli amaçlarla kazı yapma ve bunun gibi sebeplerle gerçek ya da tüzel kişilerin bu etkinliklerini sürdürmek için veya bu etkinliklerini sürdürmeyi sağlayacak kalıcı tesislerin yapılmasına imkân tanımak için kurdukları, faaliyetlerinin ve kalıcı tesislerinin tamamlanmasıyla varlığı sona erecek olan tesislerde su tüketen ve/veya atıksu üreten abonelerdir. Bunlara inşaat tarifesi uygulanır."

"Geçici abone uygulaması" başlıklı 10'uncu maddesinin 2.1'inci fıkrasında;

“2.1. Geçici abone uygulaması:

2.1.112.10.2004 tarihinden önce inşaatı tamamlanan binalarda ikamet edenlerin talep etmesi durumunda; 12.10.2004 öncesine ait doğalgaz, telefon, elektrik sözleşmelerinden herhangi biri veya binanın 12.10.2004 tarihinden önce mevcut olduğunu gösteren belge ve kayıtların bulunması veya ilgili belediyesince onaylanmış Emlak Vergisi Beyannamesinin tasdikli, imzalı sureti veya ilgili belediyenin web servisinden alınan bina yapım tarihini ve rayiç bedelini gösterir belge

Yukarıda belirtilen belgelerden birinin sunulması ve binanın UAVT sisteminde kaydının olması durumunda Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 20/1maddesine istinaden sağlıklı içme ve kullanma suyuna ulaşmalarını teminen geçici olarak su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalandırılabilir.

2.1.2 12.10.2004 ile 26.07.2008 tarihine kadar yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olup, kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılara; yol, elektrik, telefon, kanalizasyon, doğalgaz gibi altyapı hizmetlerinin birinin veya bir kaçının götürüldüğünün belgelenmesi halinde, ilgili yönetmelikler doğrultusunda fenni gereklerin yerine getirilmiş olması ve ilgisince başvurulması üzerine kullanma izni alınıncaya kadar ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su bağlanabilir”

2022 yılının Aralık ayında değişen “Geçici Abone Uygulaması” başlıklı 10’uncu maddesinin 2.1 fıkrasında;

“2.1. Geçici abone uygulaması:

2.1.1 31.12.2021 tarihinden önce inşaatı tamamlanan binalarda ikamet edenlerin talep etmesi durumunda; 31.12.2021 öncesine ait yol, elektrik, telefon, kanalizasyon, doğalgaz gibi altyapı hizmetlerinin birinin veya bir kaçının götürüldüğünün belgelenmesi halinde, belediyesince onaylanmış Emlak Vergisi Beyannamesinin tasdikli, imzalı sureti veya ilgili belediyenin web servisinden alınan bina yapım tarihini ve rayiç bedelini gösterir belge ile binanın UAVT sisteminde kaydının olması durumunda Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 20/1maddesine istinaden sağlıklı içme ve kullanma suyuna ulaşmalarını teminen geçici olarak su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalandırılabilir.

2.1.2 31.12.2021 ile 01.07.2022 tarihleri arası yapı (inşaat) ruhsatı alınmış ve buna göre yapılmış olup, kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılara; yol, elektrik, telefon, kanalizasyon, doğalgaz gibi altyapı hizmetlerinin birinin veya bir kaçının götürüldüğünün belgelenmesi ve belediyesince onaylanmış Emlak Vergisi Beyannamesinin tasdikli, imzalı sureti

veya ilgili belediyenin web servisinden alınan bina yapım tarihini ve rayiç bedelini gösterir belge ile binanın UAVT sisteminde kaydının olması halinde ilgili yönetmelikler doğrultusunda fenni gereklerin yerine getirilmiş olması ve ilgisince başvurulması üzerine kullanma izni alınuncaya kadar ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su bağlanabilir.” hükümlerine yer verilmiştir.

İnşaat aboneliği, ilçe belediyeleri tarafından verilen yapı ruhsat belgesiyle, Kurum tarafından tesis edilmektedir. İmar Kanunu ve Yönetmeliği’nde yapı ruhsat belgesinin 5 yıllık olarak düzenlendiği, 2 yıl içerisinde inşaata başlanmaması veya 5 yıllık süre içerisinde inşaatın tamamlanmaması ya da ruhsatın 5 yıl süre ile yenilenmemesi durumlarında belgenin hükümsüz, yapılan yapının da ruhsatsız kabul edileceği ifade edilmiştir.

Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği’nin 10’uncu maddesi uyarınca inşaat şantiye aboneleri içinde yapı ruhsatı olduğu halde yapı kullanma izni alamayan ya da yol, elektrik, doğalgaz, telefon, kanalizasyon gibi altyapı hizmetlerinin birinden faydalandığını kanıtlamak şartıyla, ikamet edenlerin ya da ilgililerinin başvurusu ile geçici abonelik tesis edilebileceği, Yönetmelik’in 7’inci maddesi ile de geçici abone olamayan ve fiilen su kullanan abonelere idare tarafından 15 gün içinde bildirimde bulunularak 1 yıllık süre verileceği, 1 yılın sonunda abone olmayanların ise sularının kesilebileceği ve söz konusu abonelerden atık su bedeli alınacağı belirtilmiştir.

Uygulamada ise kurumun yaklaşık 4.500,00 inşaat abonesi bulunduğu, söz konusu aboneler içinde abonelik başlangıç tarihleri 1995, 1999, 2000, 2005 yılları olan abonelerin büyük bir kısmının 5 yıllık inşaat ruhsatı süresini doldurduğu halde Kurumun, ruhsat süreleri ile inşaat bitiş tarihlerini takip etmediği, yapı oturum belgesi olmadan binalarda oturumun başlamasına rağmen İdare tarafından 1 yıllık süre içerisinde abone olunması yönünde abonelere bildirimde bulunulmadığı gibi su faturalarına atık su bedeli tahakkuk ettirilmediği anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi bulgu konusuna iştirak etmiş olup bulguda tespit edilen hususa riayet edileceği ifade edilmiştir.

Bu doğrultuda abone sayısının çokluğu ile abone başlangıç tarihinin eskiliği göz önünde bulundurulduğunda inşaat/şantiye abonelerinin kontrolü sağlanıp, bildirimler yapılarak atık su bedelleri tahsil edilmelidir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Yağmur Sularının Uzaklaştırılması Harcamalarının Ayrıntılı Hesaplanmaması ve Mersin Büyükşehir Belediyesinden Tahsil Edilmemesi	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konuyla ilgili mahkeme süreci bulunduğundan konunun bu yıl bulgu konusu edilmemesi kararlaştırılmıştır.
Abone Bilgilerindeki Eksiklikler Sebebiyle İcra Takibinde Güçlükler Yaşanması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konuyla ilgili çalışmalar devam ettiği anlaşılmıştır. Olumlu ilerlemelerden dolayı konunun bulgu konusu edilmemesi kararlaştırılmıştır.
Altyapı Verilerinin Coğrafi Bilgi Sistemine Aktarılması İşlemlerinin Tamamlanmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konuyla ilgili çalışmalar devam ettiği anlaşılmıştır. Olumlu ilerlemelerden dolayı konunun bulgu konusu edilmemesi kararlaştırılmıştır.
İdarece Gerçekleştirilen Yapım İşlerinin, İhaleye Hazırlık ve Uygulama Süreçlerindeki işlemlerinde Eksikliklerin Bulunması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konuyla ilgili çalışmalar devam ettiği anlaşılmıştır. Olumlu ilerlemelerden dolayı konunun bulgu konusu edilmemesi kararlaştırılmıştır.

Taşınır Mal Yönetim Sisteminin İlgili Mevzuata Uygun Olarak İşletilmemesi	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konuyla ilgili çalışmalar devam ettiği anlaşılmıştır. Olumlu ilerlemelerden dolayı konunun bulgu konusu edilmemesi kararlaştırılmıştır.
---	------	-------------------------	---